

PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU NÕUKOGU

PROTOKOLL

Tallinn

8. detsember 2010 7.2-6/5

Algus kell 13.00, lõpp kell 15.00

Juhatas Andres Oopkaup
Protokollis Liina Stranberg

Võtsid osa: Helir-Valdor Seeder, Andres Oopkaup, Madis Ajaots, Urmas Ingver, Jaan Kallas, Mait Klaassen, Aavo Mölder, Ly Rand, Kalle Reiter, Juhan Särgava, Kalmer Visnapuu
Puudusid: Ants Noot, Vello Ilves, Aivar Kallas, Aado Keskpaik, Toomas Kevvai, Kaul Nurm, Kristjan Piirimäe (asendas Silvia Lotman), Sirje Potisepp, Tiina Saron, Sven Sester, Ivar Sikk, Margus Timmo, Ants Varblane, Vahur Vingissaar

Kutsutud: Roomet Sõrmus, EPKK; Henno Nurmsalu, maaelu arengu osakonna juhataja; Reno Paju, taimekasvatussaaduste büroo peaspetsialist; Ragne Lokk, loomakasvatussaaduste peaspetsialist; Urve Valdmaa, põllumajanduse tulupoliitika büroo peaspetsialist; Kristel Bankier, põllumajanduse tulupoliitika büroo peaspetsialist; Katre Kirt, põllumajanduse tulupoliitika büroo juhataja kohusetäitja; Erkki Miller, taimekasvatussaaduste büroo juhataja; Liina Jürgenson, loomakasvatussaaduste büroo juhataja; Triin Jääger, põllumajandusturu korraldamise osakonna nõunik

Päevakord:

- 1) Loomakasvatuse täiendava otsetoetuse muudatused 2011. a
- 2) Ühtse pindalatoetuse, põllumajanduskultuuri ja heinaseemne täiendava otsetoetuse muudatused 2011. a
- 3) Nelja maakonna püsirohumaa erisus
- 4) Riskijuhtimine ja saagikindlustus
- 5) Muud teemad

Oopkaup: Kas keegi tahab päevakorda midagi lisada? Minister räägib hiljem Riigivara seaduse muudatusest.

1. Loomakasvatuse täiendava otsetoetuse muudatused 2011. a – ülevaate andis põllumajandusturu korraldamise osakonna loomakasvatussaaduste büroo juhataja Liina Jürgenson

2. Ühtse pindalatoetuse, põllumajanduskultuuri ja heinaseemne täiendava otsetoetuse muudatused 2011. a – ülevaate andis põllumajandusturu korraldamise osakonna taimekasvatussaaduste büroo juhataja Erkki Miller

Oopkaup: PMANi heakskiit on määruste muudatustele olemas. Edasi lähme määrustega ministri juurde ja taotleme, et ta sellele alla kirjutaks. Järgmise aasta toetuse taotlemisel on määrused sellisena jõus. Ükski PMANi liige vastu ei ole.

3. Nelja maakonna püsirohuma erisus – ülevaate andis põllumajandusturu korraldamise osakonna nõunik Triin Jääger

Oopkaup: selgituseks soovime ütelda veel, et ühikumäära nimetatud maade osas vähendada ei ole võimalik, tuleb rakendada koefitsienti. Esialgelt on meil teada, et Komisjon ei pruugi nõustuda maakonnapõhise koefitsiendiga.

Ingver: kas Komisjonilt on põhimõtteline heakskiit olemas?

Oopkaup: ei, ootame Komisjoni vastust lähiajal.

Reiter: kas maakonnad on nimetatud vähenduskoefitsientidega nõus?

Oopkaup: oleme vähenduskoefitsiendi rakendamise plaani kõikides maakondades tutvustamas käinud ning nad on sellega nõustunud.

Ajaots: kas e-priasse saavad kaardid ülesse?

Kallas: jah.

4. Riskijuhtimine ja saagikindlustus – ülevaate andsid põllumajandusturu korraldamise osakonna põllumajanduse tulupoliitika büroo peaspetsialist Kristel Bankier ja taimekasvatussaaduste büroo peaspetsialist Reno Paju

Oopkaup: tundub ebatõenäoline, et Eestis õnnestub tootjaid, kindlustusfirmasid ja riiki rahuldav kindlustussüsteem välja töötada.

Ingver: olen nõus.

Särgava: oluline on avaliku sektori osa, kui on tegemist katastroofiga. Ettepanek on, et koguda igal aastal selleks otstarbeks MESi suurusjärgus 50 miljonit, ja kui sündmus saabub, on raha jagamine poliitiline lahendus, olenevalt selle kogusest. Kindlustusskeeme, kuidas raha välja maksta, on meil palju.

Oopkaup: tuletan meelde, et arutasime riigi osalusega fondi loomist, kui Veskimägi oli rahandusminister. Tookord oli riik valmis sisse panema 50 miljonit krooni, mis osutus kõikide arvutuste tulemusena ebapiisavaks summaks, et sellist kindlustussüsteemi rajada. See on osaliselt läbikäidud tee.

Ingver: kõik me tunnetame, et see aasta oli erakordselt keeruline ja saagid olid väikesed. Aga praegu ei kvalifitseeruta nii, et oleksid maakonna kolme aasta keskmisest üle kolmandiku võrra madalam saak. Ei saagi kvalifitseeruda, kui ei saa seda teha personaalselt, lähtudes oma saagitasemest.

Oopkaup: personaaltasandil usaldusväärset saaginumbreid ei registreerita. Meil on olemas ainult maakondade statistika, mille alusel saame 30%-list saagivaru arvestada.

Ingver: saab olla ainult nii, et vabatahtlik kindlustusfirma ja ettevõtja liiguvad sellesse suunda, et andmed tekiksid.

Oopkaup: see tähendab pigem riigipoolset poliitikat kindlustuspreemiate toetamise jätkamise suunas.

Visnapuu: riik saaks hakata tegelema terminite katastroof ja ikaldus piiride paikapanemisega. See võiks olla selge. Üritaks lähima viie aasta jooksul jõuda selleni, et oleks olemas enamvähem kõigile üheselt mõistetav termin, et mis on katastroof ja mis on ikaldus. Kust alates on loota, ka OECD arvates, et riik lahendab probleemi.

Särgava: normaalsetel aegadel tuleks tootjal panna pindalatoetuse summast viis protsenti kõrvale ja ise siis häda korral otsustada, kas on vaja sealt võtta või ei. Sellisel juhul on kaod kõige väiksemad ja ei ole ka kellegi süüks ajada seda, et keegi on valesti otsustanud, kuidas kindlustust maksta.

Seeder: aastate jooksul pole me lahenduseni jõudnud. Kui vaadata lähiriike Euroopas, siis väga head ja toimivat süsteemi ei olegi. Paljudes riikides ei ole üldse kindlustussüsteemi või kui on, siis on see puudustega või ainult osaliselt toimiv. Jõuame ka tänasel arutelul kahe

asjani, mis tuleks lahutada ja millel vahet teha. Üks on toimiv kindlustussüsteem, mis võib olla fondipõhine ja võib olla mingil kujul riigi osalusega, aga see on tootja jaoks individuaalne. See on eelkõige kindlustaja ja kindlustusvõtja vaheline suhe. Hoopis teine asi on, kui me sätestame katastroofiterminoloogia, kus riik sekkub hoopis mitte kindlustuspõhimõttest lähtuvalt vaid sellest, et on olnud üleüldine katastroof, mis on endaga kahjusid kaasa toonud. Sellisel juhul on riigil olemas valitsusreserv, kust ühekordselt, ilma sõlmitud kindlustuslepinguteta, korvatakse seoses katastroofiga mingid kulud tulenevalt seadusest. Võime mõlemat arutada ja saan aru, et täna selgus, et pigem eelistaks riiklikku katastroofimääratlust. Kindlustussüsteemi on keerulisem luua.

Klaassen: mõtleme pigem katastroofiterminile ja kas teha seda läbi fondi või hakkame muul moel koguma väljamakseraha. Esialgu võiks kindlustuse ära jätta, sest see on meile liiga kallis.

Ingver: põllumajandustootja on kindlustusmaksudega piisavalt juba täna koormatud, sest kõik investeeringud on ju kindlustaud.

Kallas: Tegelikult on ju nii, et kindlustus on tavaliselt osa krediidiasutusest (nagu näiteks Hansakindlustus on Swedbank'i omandus). Ehk kui ühistuline põllumeeste pank kunagi sündima peaks, siis võiks kindlustamine olla osa selle panga tegevusest.

Oopkaup: kas saaksime nüüd kindlustusteema laualt maha, et me järgnevad aastad ei püüaks uuesti tegeleda teiste liikmesriikide tegevuste uurimisega ja selle uurimisega, et mida me ise saaksime teha. Ei vaidlusta üleriikliku katastroofiterminiga tegelemise vajadust – see on meil üleval.

Särgava: mõte on see, et järgmisel toetusperioodil käsitleme teemat uuesti ja siis vaatame, mis on mõistlik ja mis ei ole. Praeguses kontekstis ei ole see mõistlikuks osutunud ning jätame teema rahule ja uuel toetusperioodil arutame uuesti.

Oopkaup: kui põllumajandustootjad teema juurde uuesti tagasi tulevad, siis võtame teema uuesti päevakorda, aga nii kaua jätame selle poole kindlustusteemast rahule. Riik on endiselt valmis kindlustuspreemiat toetama. Ei välistaks seda, et kui põllumajandustootja suudab kokku leppida, et teeb kolm aastat makseid ja raporteerib saagikusest, siis mingil hetkel ütleb kindlustusfirma, et seda ongi võimalik kindlustada.

Reno Paju ettekanne

Seeder: riiklikult on meil mõistlik kehtestada katastroofimõiste. Tavalist põuda või ikaldust, mis võib ühes või teises piirkonnas tihti juhtuda, ja seadusega selle kompensatsioonide sätestamine tähendaks kindlustussüsteemi loomist ja see ei ole erinevatel põhjustel rakendatav.

Oopkaup: töötame edasi erakorraliste katastroofide mõiste kehtestamise suunas

Särgava: mõte on, et kui erimärgistatud diislikütuse aktsiisi, vabariigi kohta suurusjärgus 70 miljonit, maksta põllumaa hektari kohta, mis tähendaks iga-aastast kindlustust, mille põllumees ise paneb deposiidile ja otsustab, kas kindlustab ennast või mitte. See raha oleks selleks ette nähtud. Maksame ühtse pindala toetusi ja kui rääkisime diislikütuse aktsiisist, siis suurusjärgust 140 liitrit hektari kohta võiks olla aktsiisist vaba või miinimummääras. Pakkuda välja, et ühes põllumaade ÜPT'ga lisada see osa ÜPT'le sellise lisana, et selle osaga saab iga üks enda riske ise kindlustada. Maksta täiendavat toetust igauhele kogutud aktsiisi arvelt.

Ingver: saame aru, et hetkel puudub õiguslik alus nn katastroofitoetusi välja maksta, kuna pole fikseeritud katastroofi olukorda ja meil pole selle jaoks ka seadusandlust. Tegelik olukord on

nii, et meil on otsetoetustest 110 miljonit järgmisel aastal puudu. Uut seadusandlust polegi vaja luua, on vaja otsetoetused täis maksta.

Oopkaup: riigieelarves seda raha pole. Konkreetsete põuakahjude kontekstis võime me paremal juhul korraldada pressikonverentsi ja kutsuda mõned kokkuostjad, põllumajandustootjad, Aasta Põllumehe ja ministri ning teeme sellise ühisavalduse, et oli halb aasta, aga see pole kellelegi õiguslikuks aluseks lepingute mittetäitmisel.

Seeder: rahalised suhted on raskesti muudetavad ja reguleeritavad. Mõlemad osapooled, nii müüja kui kokkuostja, on rahast huvitatud. Kui me õigusruumi muudame, näiteks seadustame põua ja ikalduse mõisted ja samal ajal ka vastutusest vabanemise lepingute täitmisel, siis järgmiseks korraks muudavad kokkuostjad oma lepingud sama kindlaks ja põllumehe jaoks ei muutu mitte midagi. Seda oleks saanud teha ainult ühekordselt aga kui see on ette teada, siis neid lepinguid ka vastavalt muudetakse. Kasu on realselt toimivast kindlustussüsteemist või sellest, et katastroofiterminoloogia on seaduses lahti kirjutatud.

Ajaots: kas oleks mõistlik Eestis katastroofi tingimused defineerida, et põllumehel oleks lepingus kirjas, millal ei vaadata seda tõesena, kuna on toimunud katastroof. Siis oleks ka Eestil juba alus olemas.

Seeder: võiksime püüda katastroofi defineerimiseni jõuda läbi ilmastikuolude. Kui jätame majandusliku mõju ja hüvitise kõrvale, siis oleme esimese sammu astunud. See on ka poliitiliselt kergemini läbisurutav. Kui meil on seadusandluses see mõiste sees, siis saaks astuda järgmise sammu ja vaadata, milline on riigi kohustus. Osapoolte kohustused tulevad juba lepingutest. Võtame eesmärgiks samm-sammult minna. Püüaksime vaadata, kuidas on teised riigid selle mõiste endale seadusandlusesse kirjutanud ja siis viiksime selle Eesti seadusandlusesse.

Ajaots: katastroofiolukord läheb järjest hullemaks ja järgmiseks aastaks võiks see valmis olla.

Klaassen: põua määratlemisel võiksime arvestada ka Eesti mullastikuga ja et nii sademed kui põud mõjuvad piirkonniti erinevalt. Mõni piirkond on näiteks eriti põuakartlik.

Seeder: see on objektiivne alus, et oleks ilmastikumõjudest lähtuvalt defineeritud ja mitte kahjudest. Sest ka see on erinev, kui intensiivselt keegi maad harib, kuidas ta täidab nõudeid, kas tal on kuivendussüsteemid korras jne. See kõik mõjutab saagikust ja katastroofi mõju. Tuleks määratlemisel arvestada ilmastikuolusid ja seda, kuidas keegi on harinud, enda süsteeme korras hoidnud, on tema enda vastutus ja risk. Seda ei saa riiklikult hüvitada.

Oopkaup: selle punkti aruteluga ei peagi jõudma väga konkreetse otsuseni. Töösuunad on meil teada ja neid saame edaspidi arvesse võtta.

5. Muud teemad:

Minister andis ülevaate Riigivara seaduse muutmisest

Reno Paju andis ülevaate sekkumisvarude müügist

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Oopkaup
Nõukogu liige

(allkirjastatud digitaalselt)
Liina Stranberg
Protokollija

